

міжнародної економічної інтеграції: розширення і поглиблення інтеграційного співробітництва; ускладнення змісту інтеграційних угод; зміни суб'єктної структури інтеграційних груп; виникненню проміжних форм інтегрування, в цілому відображає загальну закономірність різношвидкісної і різнорівневої інтеграції.

Перелік використаних джерел:

1. Гордеева Т. Ф. Інтенсивність міжнародної торгівлі як індикатор ступеня міжнародної торговельної інтеграції. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. Вип. 27(1), С. 27–32.

2. Подвірна Т.В. Розвиток інтеграційного співробітництва кінця ХХ- початку ХХІ ст. / Т.В. Подвірна// Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих учених «Соціально-економічні аспекти розвитку економіки», 27-28 квітня 2017 року.—Т.: ТНТУ, 2017.— С. 175–177.

3. Подвірна Т. В. Світовий конкурентний простір в умовах інтеграції / Подвірна Тетяна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, 22-24 вересня 2016 року — Т. : Крок, 2016 — С. 165-167.

УДК: 657:338.2

Псьота Вікторія

аспірант кафедри обліку і аудиту

Державного університету «Житомирська політехніка»

викладач облікових дисциплін

Новоград-Волинського промислово-економічного технікуму

м. Житомир, Україна

Науковий керівник: Чижевська Людмила

професор кафедри обліку і аудиту

Державного університету «Житомирська політехніка»

м. Житомир, Україна

Viktoriia Psota

Postgraduate Student of the Department of Accounting and Auditing

State University "Zhytomyr Polytechnic"

teacher of accounting disciplines

of Novograd-Volynsky industrial economycal technical college

Zhytomyr, Ukraine

Scientific supervisor: Lyudmyla Chyzhevska

Professor of Department of Accounting and Auditing

of State University "Zhytomyr Polytechnic"

Zhytomyr, Ukraine

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ПУБЛІЧНІ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

TRANSFORMATION OF STATE PURCHASES IN PUBLIC: UKRAINIAN REALITIES

Інтеграція та гармонізація національних економік у світовому господарстві є логічним та невідворотнім процесом. Імплементация публічних закупівель за стандартами ЄС в Україні почалась ухваленням стратегії ще у 2007 році, яка задала загальний напрям реформування бухгалтерського обліку у державному секторі. Реалізація цього проекту була розрахована на період 2007–2015 років, але з поважних причин впровадження реформи

декілька разів відкладали. Наприкінці 2016 року було прийнято стратегію щодо модернізації бухгалтерського обліку у державному секторі на 2016–2018 роки, підтвердивши тим самим невідворотність реформи.

Логічним результатом цього процесу стало схвалення Верховною Радою нового Закону України «Про публічні закупівлі» 15 грудня 2015 року, на основі якого відбувся поступовий перехід на проведення закупівель з паперового на електронний режим починаючи з 1 квітня 2016 року. Метою прийняття Закону є забезпечення ефективного і прозорого здійснення процедури закупівлі, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявів корупції та розвиток добросовісної конкуренції. Нововведення, що відбуваються в Україні потребує нових підходів щодо розуміння та трактування поняття «публічні закупівлі».

Значні обсяги публічних закупівель свідчать, що за допомогою публічних закупівель можна створювати ринки товарів, робіт та послуг, впливати на споживання та витрати, стимулювати впровадження нових технологій та інновацій. Державний сектор посідає в економіці значне місце і охоплює три основні сфери: управління, фінанси і підприємництво, які держава, виступаючи політичним суб'єктом, використовує для регулювання економіки.

Основними функціями державного сектору економіки є: забезпечення функціонування діяльності малорентабельних підприємств та які є важливими для відтворення економіки країни; підтримка та оздоровлення окремих галузей економіки; сприяння науково-технічному процесу; зміцнення позицій та просування національної економіки на світовому ринку; збереження природних ресурсів України.

Метою реформувань було розробка та введення в дію прозорої нормативно-правової бази для здійснення державних закупівель, створення ефективної інфраструктури та забезпечення підзвітності органів виконавчої влади у використанні бюджетних коштів. Після схвалення Закону України «Про публічні закупівлі» 25 грудня 2015 року відбувся поступовий перехід державних закупівель в публічні.

Термін «державні закупівлі», використовується в національному законодавстві у нормативних актах, що втратили чинність і трактувалися як «...придбання товарів, робіт і послуг за державні кошти у порядку, встановленому Законом».

Національне законодавство досить обмежено трактує термін «державні закупівлі». Вітчизняні науковці вже не раз звертали на це увагу. До прикладу Науменко С.М. [1] пропонує визначення державних закупівель як «...систему замовлення державними органами товарів (робіт, послуг) необхідних для повноцінної реалізації програм розвитку та економічного зростання держави, за завчасно оголошеними умовами конкурсу, які передбачають виконання визначених умов на принципах добросовісної конкуренції серед учасників торгів з метою забезпечення ефективності та максимальної економії грошових коштів для їх замовника.

Визначення публічних закупівель, що надається у Законі України «Про публічні закупівлі» також не розкриває сутності закупівель: «...придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом». В.М. Новаковець [2] пропонує проваджувати в правове поле й практику поряд з терміном «державні закупівлі» поняття «публічні закупівлі». На мою думку, поняття державні закупівлі та публічні закупівлі хоча і ототожнюються у науковій літературі, несуть різне смислове значення.

По-перше, при здійсненні державних закупівель в основу лягає твердження, що закупівлю здійснює держава, а при публічних – орган публічної адміністрації. По-друге, державна закупівля здійснюється за кошт держави, а в основі публічних закупівель є використання коштів платників податків, оскільки в суспільстві з розвинутою демократією поняття державних коштів не існує, є кошти платників податків. Відповідно можна виділити і третю відмінність: здійснення публічних закупівель в інтересах громадян, тоді як державні – в інтересах держави. І на останок, контроль процесу державних закупівель здійснює держава, а у моніторингу публічних закупівель мають право брати участь усі зацікавлені особи, у тому числі, як фізичні особи, так і громадські організації.

Відмінність між державними і публічними закупівлями зумовлена сприйняттям суспільством ролі і завдання держави. Відповідно до цього виділяється два світоглядних підходи до визначення державних та публічних закупівель. Якщо в основі першого передбачається закупівля товарів і послуг для потреб держави, то інший заснований на інтересах платників податків. В розвинутих демократичних країнах ці поняття ототожнюються, що засновано на правах громадян знати на що витрачаються кошти, які сплачуються ними у вигляді податків та на праві бути впевненим, що вони використовуються максимально ефективно з користю для суспільства. Тому реформа, що відбувається в Україні у сфері державних закупівель має перетворити державні закупівлі у публічні, що мають ґрунтуватися на принципах добросовісної конкуренції, максимальної економії коштів та ефективності їх використання, відкритості та прозорості, запобіганню корупційним діям та зловживанням.

Враховуючи все зазначене, пропоную трактувати публічні закупівлі як процес закупівлі товарів, робіт і послуг з метою забезпечення основних функцій держави на умовах відкритості, прозорості, добросовісної конкуренції та недискримінації учасників з максимальною економією та ефективністю використання коштів платників податків. Реформація ще не закінчена. Невизначені питання потребують особливої уваги науковців, вивчення досвіду інших країн та аналізу результатів діяльності вже проведених реформ з метою їх удосконалення.

Перелік використаних джерел:

1. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації [Електронний ресурс] / С. М. Науменко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://journals.urau.ua/index.php/2225-6407/article/view/36419>.
2. Новаковець В.М. Фінансово-правовий механізм регулювання державних закупівель: автореферат. Дис.. канд. юрид. наук.: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Державний науково-дослідний інститут МВС України. – К.2012. – 20 с.